

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

4 Quænam in oratio sint petenda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

DVBITATIO IV.

Quenam in oratione sint petenda.

Respondeo, Summam petendorum breuiter comprehendendam esse oratione Dominica. Nam vt rectè D. Augustinus epist. 121. ad Probam ait, *Si per omnia sanctorum precationum verba discursus, quantum existimo, nihil inuenies quod non ista contineat & concludat oratio: non tamen omnia disertè continet, sed præcipua tantum, quæ maximè nobis præ oculis habenda: decebat enim Christum vt ea doceret petere, quæ natura non suggerit, minimèque vulgaria sunt, ad quæ tamen reliqua facile reduci possint.*

Hanc diuinissimam orationem pulchrè explicat D. Thomas art. 9. possunt tamen quedam petitiones paulò aliter, nec minùs accommodatè ad mentem Domini exponi.

13 **C**onstat hæc oratio compellatione Dei, ad quem dirigitur, septem petitionibus, & clausula approbationis. Compellatio est, *Pater noster, qui es in caelis.* dicimus *Pater noster*, potius quàm Deus noster, quia patris nomen magis est idoneum ad excitandum in nobis amorem filialem, & fiduciam imperandi; & ad Deum, intuitu adoptionis per Christum factæ, ad misericordiam flecendum.

In caelis, quia tantum in caelis seu cælorum ciuius seipsum aperit & præsentem exhibet. alibi non videtur; sed ita manet absconditus, ac si illic non esset. Hoc additur vt mentem sursum erigamus, & intelligamus verum patrem & patriam & hereditatem nostram illic esse.

Sequuntur petitiones, quarum tres primæ pertinent ad bonum Dei, quatuor reliquæ ad nostrum.

14 **P**rima est, *Sanctificetur nomen tuum*, id est, quid quid tu nominaris, quid quid es, id sanctè vbique celebretur: *sanctificare* enim, phrasi Hebræa, est celebre facere & colere. hæc *sanctificatio* consistit in tribus. Primò, Vt Deus, eiusque maiestas, potentia, sapientia, benignitas, providentia, iustitia, misericordia ab omnibus cognoscantur. Secundò, Vt Deus ab omnibus supra omnia timeatur & ametur. Tertiò, Vt ab omnibus dignè colatur & prædicetur.

15 **S**ecunda, *Adueniat regnum tuum*. Petimus impleri numerum Sanctorum, & inchoari beatum illud regnum, quo Deus subiectis omnibus inimicis, & compressis aduersariis potestatibus, solus regnabit, eritque omnia in omnibus, iuxta Apostolum 1. ad Cor. 15. Insinuat hanc expositionem Tertullianus de oratione, Rupertus, & Theophylactus in hunc locum. Hoc regnum Deo maximè desiderare debemus, quia in eo gloria ipsius completa erit, nec aliquis amplius eam obscurabit, aut ei resistet, sicut modò fit, quando peccatores illum contemnunt.

16 **T**ertia, *Fiat voluntas tua*, &c. Petimus vt sicut in caelo fit omne id quod Deo placitum est & gratum, nihil quod eius voluntati repugnet, ita etiam fiat in terris. Itaque petimus Primò, Exactam (quantum humana fert conditio) mandatorum obseruationem, non quidem nostrâ causâ vt est bonum nostrum, sed vt est quoddam bonum Dei, quo ipse delectatur. vnde etiâ implicitè petimus auxilium nobis & ceteris mortalibus ad hoc præstandum; & vt Tertullianus ait, *petimus substantiam & facultatem voluntatis suæ subministrari nobis, vt salui simus,*

& in caelis & in terris. Deinde etiam in omnibus rebus aliis, diuinum beneplacitum præponimus nostris affectibus & commodis: vt si Deus velit nos esse pauperes, infirmos, inglorios, mori, viuere, si tollere vxorem, liberos, parentes, acquiescamus in eius sanctissima voluntate; & dicamus cum Christo, *Non mea, sed tua voluntas fiat.* & cum Machabæo, *Sicut fuerit voluntas in caelo, sic fiat.* & cum Iob, *Dominus dedit, Dominus abstulit, sicut Domino placuit, ita factum est, sit nomen Domini benedictum.* Cum enim verba sint generalia, & faueat modus loquendi Scripturæ, non sunt ad mandatorum obseruationem restringenda: sed generatim de omni Dei beneplacito: vnde rectè Maldonatus, explicans hunc locum, *Petimus, ait, non solum vt voluntas Dei fiat a nobis, sed etiam in nobis.* maioris enim momenti est etiam minimam voluntatem Dei impleri, quàm omne bonum creaturæ, quæ est creaturæ. Hæc resignatio sui in diuinam voluntatem, est opus magnæ in Deum charitatis, & proinde magnæ perfectionis. nam per eam vincit omnes suos affectus, & perfectissimè conformat se voluntati diuinæ. indicat apertè hunc sensum Tertullianus.

17 **Q**uarta, *Panem nostrum*, &c. Petimus hic nobis quotidiana subsidia corporis & etiam animæ, vt *Panis quod cælestem*, quo alimur ad vitam æternam. Græcè est, *ἄρτον ἡμῶν ἡ ἐπιβίωσιν*. Hoc dupliciter verti potest, Primò, vt passim in oratione Dominica recitari solet, & Luca 12. habetur, *Panem nostrum quotidianum*, quo modo ante D. Hieronymum verterunt passim Latini, Tertullianus, Cyprianus, & alij. Secundò, vt habetur Matth. 6. *Panem nostrum super substantialem*, quo modo vertit S. Hieronymus. vtraque versio bona est.

Sed aduerte, vocem *super substantialem* non esse ita accipiendam, vt solum significet id quod est supra substantiam, quod Dionys. Areopagita passim *ὑπερσυστόν* vocat, sic enim ea petitio solum pertineret ad panem cælestem, vt Eucharistiæ & visionis diuinæ, nec peterentur subsidia temporalia, quod est contra communem fidelium sensum. Deinde Apostoli non potuissent tunc temporis intelligere quid Dominus istis verbis sibi vellet; nondum enim nouerant illum cælestem panem. Quare vox ista est accipienda vt planè respondeat voci *ἐπιβίωσιν*, & *super* accipiatur non pro *supra*, sed pro *ad*, seu *iuxta*, Græcè *ἐπί*; & significetur omne alimentum substantiæ nostræ congruens: hoc enim propriè est *ἐπιβίωσιν*, vt rectè Suidas interpretatur: quasi dicas *ἐπί τῆ ἐσθῆ ἀρτοποιῶν*. vnde idem rectè dicitur *quotidianus*, nam natura nostra quotidie refici debet, & alimento congruenti sustentari. quamuis *ἐπιβίωσιν* possit etiâ deduci *ἄρτος ἡ ἐπιβίωσιν*, quod non solum diem crastinum, sed etiam hodiernum, qua parte nondum præsens est, significat, à verbo *ἐπιβίωσιν*, accedere, hinc *ἐπιβίωσιν*, quod ad diem accedentem pertinet. itaque *ἄρτος ἐπιβίωσιν* est qui diei accedenti est accommodatus & necessarius. Sic enim expressa est hæc petitio, ac si prima luce fundenda esset. quare optimè interpres mentem Euangelistæ spectans (qui per *ἐπιβίωσιν* non volebat significare τὸν ἄρτον, diem crastinum, sed instantem) vertit *quotidianum*. additur *hodie*, tum vt significetur cauendam sollicitudinem in crastinum, tum quia quotidie hæc oratio fundenda, & necessaria à Deo petenda; cum assidue ab ipsius beneficentia pendeamus.

18 Quinta, *Dimittite nobis*, &c. Petimus nobis condonari delicta noſtra: nam debitum in Scripturis delicti figura eſt, vt ait Tertullianus, quia delicti effectus & germen. Nam ex delicto duplex debitum contrahitur, culpæ, & pœnæ. *Debitum culpa* eſt obligatio compenſandæ iniuriæ per peccatum Deo illatæ. hoc debitum ſi ex peccato mortifero ortum ſit, nullo modo ad æqualitatem ſolui poteſt à nobis, ſed à ſolo Chriſto, vt in 3. p. q. 1. tradi ſolet. *Debitum pœnæ* eſt obligatio ſuſtinendi pœnam æternam vel temporalem, vtrumque petimus nobis ignoſci.

19 *Sicut & nos dimittimus*, &c. Illud ſicut non ſignificat regulam, quam Deus in condonandis peccatis ſequatur, quaſi petamus vt Deus non benigniùs & promptiùs, nec maiora condonet nobis quam nos proximis noſtris; ſed cauſam induſtiuam, vt patet ex Luca c. 11. vbi ſic dicitur: *Dimittite nobis debita noſtra, ſiquidem & nos dimittimus omni debenti nobis.* eſt enim conditio quædam, quam Deus à nobis requirit: vnde apud Matth. immediatè poſt hanc orationem ſubdit Dominus, *ſi enim dimiſeritis hominibus peccata eorum, dimittet & vobis Pater veſter cæleſtis delicta veſtra. Si autem non dimiſeritis hominibus, nec Pater veſter dimittet vobis peccata veſtra.* Itaque allegamus hîc à nobis impletam conditionem, non quòd nihil aliud ad remiſſionem peccatorum obtinendam requiratur; ſed quia eſt diſpoſitio maximè congrua, ſine qua non eſt nobis venia ſperanda; & qua poſita, omnino ſperanda eſt, niſi aliud quid impediatur, vt defectus doloris, vel propoſiti emendationis.

Petes, Quid tenemur debitoribus noſtris dimittere?

Reſpondeo, Non pecuniam, non famæ & honoris reſtitutionem; ſed iniuriam nobis illatam, ita vt propter illam non proſequamur eos odio, nec velimus vindictam priuatam, nec etiam publicam, niſi quando bonum publicum aut recta ratio aliud poſtulat.

20 Sexta, *Et ne nos inducas in tentationem.* Petimus ne Deus permittat nos vlla tentatione vinci, ſicque nos ſemper dirigat, vt numquam ſuccumbamus: hoc enim eſt induci, ſeu vt Græcus textus habet, inferri in tentationem, *τὸ ἐπιπέμπειν*, ne inferas, id eſt, ne ſinas inferri. Interdum enim dicitur Deus facere, quod permittit, quia fieri niſi ipſo annuente & manu omnipotentis ſuæ laxante, non poteſt. Sic Matth. 26. Dominus monet, *vigilate & orate, ne intretis in tentationem*, id eſt, ne tentationi cedatis. cauſam addit, *quia ſpiritus* (id eſt, diabolus) *promptus eſt*, ad tentandum & incitandum ad peccatum; *caro autem*, (id eſt, homo) *infirmus* ad reſiſtendum, ſine ope diuina.

Septima, *Sed libera nos à malo.* Petimus hîc liberari ab omnibus diaboli, & conſequenter etiam malorum hominum, qui ſunt membra eius, inſidijs. à malo, Græcè eſt *ἀπὸ τοῦ πονηροῦ*, quo nomine diabolus ſignificari ſolet in Scripturis; vt 1. Ioannis 5. *Malignus* (ὁ πονηρὸς) *non tangit eum*. & *Totus mundus in maligno poſitus eſt*; id eſt, ſub diaboli poteſtate. & 1. Ioan. 2. *Viciſtis malignum*. Matth. 5. *Quod his abundantius eſt, à malo eſt.* & alibi.

Amen. Clauſula *Amen*, quam Hieronymus vocat ſignaculum orationis Dominicæ, eſt approbantis & optantis vt ita fiat, Græcis *ἁμὴν*. Plal. 40. *Benedictus Dominus Deus Iſrael à ſæculo & in ſæculum, fiat, fiat.* Græcè, *ἁμὴν, ἁμὴν*. Idem habetur Plal-

mo 71. verſu vltimo, per ſe tamen idem valet, quòd *verè*, teſte Hieronymo.

Notandum eſt ex D. Thoma. art. 5. inter ea quæ à Deo peti poſſunt, quadam abſolutè petenda eſſe, vt ferè ſunt ea quæ oratione Dominica continentur. alia ſolum ſub conditione tacita vel expreſſa; vt ſunt diuitiæ, honores, longa vita, opulenta matrimonia, vxor ſpecioſa, pulchra proles, & ſimilia. hæc enim, quia ſæpiſſimè hominibus ſunt exitio, non ſunt petenda abſolutè, ſed ſub conditione, ſi nobis ſint futura ſalutaria; quòd ſoli Deo perſpectum eſt. Vnde in iſtis optima orandi forma eſt, rogare Deum vt nobiſcum agat ſicut nouit expedire ad ſuam gloriam & ſalutem noſtram.

Petes, Vtrum ſit peccatum ea ſecundum ſe deſiderare & petere à Deo?

Reſpondeo, Si quis hæc ita deſideret, vt non curet, ſint ne ipſi futura ſalutaria an non, peccat; quia illa plus amat quàm ſuam ſalutem. Si tamen ſperet non obſtatura ſaluti, non videtur deſiderium, quo illa per ſe appetuntur, eſſe malum, modò eâ menſura appetantur, quæ non ſit contra rectam rationem: quia ſunt bona indifferentia. vnde ſi quis ea ſic petat à Deo, non videtur peccare; nam Iudæi talia à Deo petebant, & talium bonorum in veteri Teſtamento promiſſiones pro legis obſeruatione acceperunt. Si tamen deſiderium & ſollicitudo modum excedant, peccatum eſt.

DUBITATIO V. Quibus conueniens ſit orare.

D. Thomas art. 3.

Reſpondeo, Conuenire ſoli naturæ rationali Superiorem agnoſcenti, à quo aliquid boni ſibi vel alteri expectare poſſit. Ratio eſt, quia oratio eſt petitio quædam ad Superiorem directa. petitio autem eſt actus rationis, quo deſiderium exprimitur ad aliquid impetrandum.

Hinc patet Primò, Orationem non conuenire perſonis diuinis; tum quia Superiorem non habent, à quo ſibi vel alteri aliquid poſſint expectare; tum quia ſingulæ ſua auctoritate & poteſtate omnia poſſunt.

Pater Secundò, Eam conuenire tum Angelis ſanctis; quia eſt nihil ſuperſit quòd ſibi peculiari- ter petant, nobis tamen bona ſpiritualia & ſalutem expetunt, & Deo aduentum regni futuri: tum animabus beatis, quæ præterea ſibi petunt reſurrectionem corporum: tum viatoribus, quibus & ſibi & alijs multa petenda: tum deſunctis, qui ſunt in purgatorio, quos pro ſe orare vt à pœnis ſoluantur, non videtur dubitandum: quicumque enim in graui afflictione conſtitutus ſcit eſſe aliqua remedia, quibus poſſit liberari, dubium non eſt quin roget ea ſibi adhiberi. deſuncti autem ſciunt extare huiuſmodi remedia, vt ſacrificia, preces, ieiunia, eleemoſynas fidelium, indulgentias, orationes Sanctorum: cur ergo non orent hæc ſibi applicari, & vt Deus fideles ad hæc excitet? Vnde meritò Eccleſia illud Iob, *Miſeremini mei, miſeremini mei, ſaltem vos amici mei, quia manus Domini tetigit me*, applicat deſunctis in purgatorio poſitis. An orent pro viujs, non fatiſ conſtat. credibile eſt etiam pro illis orare; quia dubitandum non eſt quin pro ſuis ſint ſolliciti: ad hoc enim charitas eos impellit. cur ergo illorum ſalutem Deo

Duplex debitum.

Sicut.

Quid condonandum proximo.

Facere, pro permittere.

Malignus.

Amen.

21 Duplicita ſunt, quæ à Deo petuntur.

22 Si bona adiphora per ſe petantur.

22

23 Conuenit Angelis, animalibus beatis, viatoribus, & deſunctis qui in purgatorio.

Deſuncti orant pro nobis in purgatorio. Deo